

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКИЙ

СКОРОТЕЧА.

(Courier.)

Число 48.

Неделя 13. Декембра 1842.

Год. I.

МОДРЕ ОЧИ.

Желянъ погледъ модрогъ ока
Любву тражи ал' двоумно.
Изъ небеса па высока
Силази се доле сумно;
Тайно люби вонетину,
Люблънме жертвуе се:
Благу милу чрезъ бистрину
Чувство сердца изсле се.

Боязливо Любезнога

Мотри, пази око стыдно,
Взоря пакъ се и таквога
Кротко срами очевидно;
Весма боис' презнати се,
Разумѣно зло ли быти,
Предъ свымъ тражи сакрти се,
Страсть у тайне мракъ увити.

Случи л' кадъ се изъ ненада
Желянъ ко да нѣг' погледи;
Лице, пре као зора млада,
Что с' румен'ло, тадъ пребледи;
Око нѣжно чувствуюе **m**
Више пленни, негъшто тражи;
Свымъ изкреше страсти врже **1122**
Побѣдуе, когъ недражи.

Тиху, кротку, и преблагу
Наравь значу модре очи,
Ко є плаву имао драгу,
Зрео нѣй то на чела плочи.
Те, као нѣжне, и покорне,
Владаю свудъ неосѣтно,
Небу јръ су равнозорне,
Све размотру разговѣтно.

Но као небо **z** се ирачи
Тамнимъ кадкадъ облацима
Сузам' модро се обвлачи,
Сумя л' узрокъ, ил' га има:
Бисеромъ тадъ сузахъ влажно,
Ил' полакъ обумируе. **m**
Опеть есте преподражно
Любву, вѣрность искаюе. **m**

Као се редко что разжари,
Кварне мунѣ и несѣва:
Сердомъ тако с' неразяри,
Ни поразит' что захтѣва
Власть смирено разшируе,
Милымъ влада милосердно;
Мужу вѣрноиъ повѣрюе,
Ревнованъ незна гердио.

Јоанинъ Пачинъ.

ц. ц. конъич. Ј. капетанъ

СОВѢТИ РАЗУМА.

(изъ Геллерта.)

Прибави себи (учи разумъ и искусство) точно, право и соприено познані; твои дужності нынине потребе и изредности обнавли и подкрепилой ово познаніе, сачувай одъ заблужденія, на одправлянѣ и на жизнь точно обрати, и учи се чувствовать, да є и наитетотнія дужность твоя срећа. Нази на твое страсти и гледай, да те не преваре; зато паметно на себе мрзи, и безъ пристрастія свакій данъ испытай твое срдце; јръ свакій новый данъ за тебе є новъ животъ. — Мысли често уторжественомъ миру са страхопочитаниемъ на Бога, и тражи у сматраню нѣговы совершенства и дѣла, не мањи у зна-

цима нѣговогъ особитогъ провиђења и спрама тебе любови најсветије побућен ћ, да свуда правично радишь; јръ те онъ свуда види. Учи како самогъ себе, тако и младе, съ коима, и мѣсто, у комъ живишь, съ нѣговимъ доброма и праву нынину цѣну одъ дана на данъ све болѣ и точније познавати. — Здраво пази на ону велику цѣљ, збогъ кое на земљи живишь, на краткость твогъ живота, на достоинство и бессмртіе твоє душе, на добродѣтельи награду, и казнь порока, — не само на овай животъ, него и на вѣчность. Побужденіе совѣсти твоє, и внутреній стыдъ злане угњетавай; јръ они су бранитељи добра. — Одъ прве младости твоје гледай да совѣстно живишь, докъ ти срдце у добру не отврди. — Гледай да се свагда съ полезнимъ предметима забављашь и съ трудомъ да живишь; јрбо безъ труда нема среће, нема заслуге, нема добродѣтельи. — Одреци себи и дозволи на увеселенія, да лакше надъ страстма владати можешь. Избѣгавай обхођен ћ порочны, тражи дружтво добры людіј, учисе изъ примѣра паметнї мударъ быти, и изъ читаня полезны книга сбирај сокровиште за разумъ и срдце. — То гледай да непрестано чинишь, пакъ ћешъ одъ дана на данъ добродѣтелни и срећни бывати.

Истина, да се цѣла човечја срећа не состоји само у добромъ срдца расположенију, јръ човекъ, који није само духъ, него и тѣло, дакле и своимъ чувствама многое приятне радости уживати може, потребује и виђену срећу. Згодностъ, здравље, и јакостъ тѣла, добро име, слобода и сигурностъ, честь и богатство — су добра, која можемо а и треба да желимо; но опетъ су мана. Болестъ, худостъ, сиромаштво, презрен ћ, оскудица на нужднимъ стварма, слабо тѣло — су зла, која мы никакд ћ не можемо сасвимъ равнодушно сносити. Найвећи злочини

често су сва блага у руку имали, и опетъ су предъ свѣтомъ исповѣдали, да су несрећни. Напротивъ найбољегъ и найкроћегъ често євићна срећа остављала; но онъ је опетъ своимъ задовољствомъ доказао, да није био несрећан ћ, и да га је нѣгова добродѣтель невредима обдржала. Пытаймо нѣгово срдце, кога оно за срећнегъ држи, мирно умирућегъ Сократа, или неправедногъ судију, који га на смрть осуђује? невино уваћеногъ Јосифа, или срећнији порокъ, који га у окове баца? — Умаљавају ли заиста богатства и достоинства муку будне совѣсти и стра смрти? Мы за нима (трчимо и достигнемо јй, по желимо јоштъ већима да јй достигнемо. Она ни су кадра жељи наше сасвимъ умирити, јръ су оне ненаситиме. И ако јй и умиримо, ово не зависи толико одъ наась, колико одъ срећногъ исхода, који одъ наась не зависи.

Не добыјмо ли ова виђина добра кадъ јй тражимо, то се наша надежда промене у неспокойство. Напротивъ морално добро и онда, кадъ за нимъ тежимо, и оно не сасвимъ, или не у пуној мѣри добыјмо, задовољива наась, и то са внутренњимъ спокојствомъ и тихимъ одобрењимъ. Влада, коју надъ моимъ једомъ желимъ да обдржимъ, неиде ми сасвимъ одъ руке, или ми одвећъ доцканъ за рукомъ испада. Но опетъ је познајемъ моју добру намѣру, и то ме тѣши. Я самъ се дуго трудио, да умемъ трпити, но јоштъ никако не могу то добро у мени да видимъ. Но опетъ ме тѣши мысао: ты ни си забадава тражио, ты си твоју дужностъ учинио. Мысао добре намѣре и правогъ труда награђује ме; и преима јоштъ плода не видимъ, ишта мањи болиј самъ постао; јрбо је мое срдце нешто добро хтело; и никакво време, никакавъ случај, никакво разсужденије човеческо не може ми ово отети. Колико су дакле морална добра, сматраюћи њино становѣ,

већа и изредња одъ други добара? Како ве сладка награда одъ ниже га степена мудрости и добра на вишји се попети, одъ ове ил' одъ оне се погрешике отрести, забранђеной жељи противустати, бурну страсть побеђити, себе предосторожнієгъ, умјereniєгъ и цѣломудренiєгъ, мудрiєгъ и равнодушнiєгъ, у опасности мужественiєгъ и одважнiєгъ, у несрећи утешителнiєгъ видити, и на велику првиће помоћь и вѣчиту Творца милость ослонити се смети!!

П. Н.

РАЗВІСНИЙ КРЧАГЪ.

Повѣсть одъ Х. Чокеа.

превео

А. Андрић.

Маріета.

Ла Напул је једноистина врло мало место на морскомъ заливу одъ Кане-а, али га опетъ познаю у свой Прованс. Оно лежи у сјену вѣчно зелены, високи палма и тавни наранџа. То пакъ нечини га истинна гласовитамъ. Међутимъ веле, дату расти најватреније грожђе, најслађе руже, и најљубице дѣвойке. То я незнамъ; ал вѣрујемъ међу тымъ радо. Штета што је Ла Напул јако маленъ, те ватреногъ грожђа, сладки ружа, и лѣпы дѣвојка тежко доста производити може. Иначе бы имали и мы штогодъ у нашој земљи одъ тогъ.

Ако су одъ постанка Ла Напула све Ланапулке same красоте быле, то је безъ сумње морала мала Маріета чудо быти, кадъ ю и сама Хроника споминѣ. Звали су је истинна само маломъ Маріетомъ; но она небыяше мана, неј' што одъ прилике јако дѣте одъ седамнайст година и нѣшто више быти обычствуе,

којегъ чело таманъ до устю одрастлогъ когъ човека допире.

Хроника одъ Напула имала је вальда добре основе, одъ Маријете преповѣдати. Я да самъ на месту Хронике, и я бы тако чинio. Ербо Маријета која је съ нѣномъ матеромъ Манонъ досадъ у Авиньону живила, преврнула је, дошавши опетъ у родно своје место, ово скоро сасвимъ. Башъ не куће, него люде и нјове главе; а не башъ главе свијо младиј, него нарочито оны, који су главе и срдца близу два тако пунодушна ока увѣкъ у великој погибели. Знамъ бој то. У таквимъ догађајима нје шале.

Мати Манонъ болѣ бы била ученила, да је у Авиньону остала. Но она добы у Ла Напулу вѣко мало наследство; ту јој западе јако мало имање са нѣколико винограда, јака спретна кућа подъ сјеномъ јаке пешчаре, између маслина и африканскій багрена. Таково што неодбја никоя сиромашна удовица. По ићномъ мненију била је она садъ богата и срећна, као да је већъ грофица отъ Прованса, или такво што.

Тымъ горе за добре Ланапулезце. Они се таковой бѣди ненадаше, нити су кадъ у Омеру читали, да је јака угледна жена, читаву Грчку и малу Азјю до боли и раздора довести могла.

Како несрећа дође.

Текъ што бише Маріета четрнаестъ дана у кући међу маслинама; ал' већъ свакиј младиј Ланапулезацъ дознаде, да ту Маріета објтава, и да у читавој Провансји дражестнје дѣве нигдѣ нейма него управъ у той кући.

Ходише л' она крозъ вароши возносително лако, подобно преобученомъ Анђелу, у лепришаћој се аљини, зеленикастомъ мидеру, напредъ на прси ма поредъ ружични пупова једанъ цвѣтъ одъ наранџе, а око сивогъ шенцира вију-

ће се цвеће и пантлике, кое и њено фино лице засињаваше, да онда баху сви намргођени старци говорљиви, а младићи сви баху нѣми. Свуда се отвораше десно и лѣво по јдана прозорчић, по јдана врата све редомъ. — „Доброј ютру“ или „добаръ вече Маріјо!“ поздрављаху ю сви. Она пакъ одпоздрављаше смѣшићи се десно и лѣво.

Ако је Маріјета у цркву ишла, остављала су сва срца (сирћч младића) небо; очи све светитељ, а молитељи прсти блудише у бисеру брајаница. То мора да је велико негодованіе узрочило, особито кодъ побожни.

(продужите се)

ГЛАСОНОША.

Найновіје вѣсти изъ Сремски Карловаца явљају, да је Његово Высокопреосвященство Господинъ нашъ высокопочитаемый Архиепископъ и Митрополитъ Пречестнѣшегъ Г. Јавачковича Архидиакона на степень Сингела, а Пречест. Г. Каћанскогъ Протодиакона на степень Архидиаконства произвести благонизволio. —

„Вилагъ“ намъ сообщава: У нашей главной вароши и даню се краде. Противъ овогъ је непрестана тужба — но при свемъ томъ оно остає по старомъ. Безобразна продерзливость у овог структи трговине превозилази сву вѣроятность и понятіе. На сѣнскомъ простору (*Serplatz*) иристојно приближи се лепо одевенъ човекъ некомъ Господину, и запита, колико је сатиј? кадъ је овай цепній сатъ извади, другиј му изъ руке зграби и побегне; бежући молио је, кон су се ту десили были, да оногъ, што га вѣя, ухвате, у комъ метежу и њему изиђе за рукомъ у множини се изгубити. — И то се на светломъ дану догоди!

СМѢСИЦЕ.

(Вѣрио дворенъ.) Маріја Антонијата, кћи Маріје Терезије, која је после несрѣћна краљица постала, любила је свогъ супруга неописано. Кадъ је онъ одъ велики приључивы богини лежао, дворила га

е она даню и ноћу непрестанно сама. Лѣкарји јој забранљиваху кодъ њега седити, на кое и самъ краљ за избавити ју изъ опасности, казао је да она таки собу његову остави, ако му добра жели. Она преморана изиђе, и вѣга остави. Предъ вечеръ калуђерица једна привисе молећи, да јој се дозволи съ краљемъ говорити. Краљ ју к' себи пусти, она, као свака калуђерица, завѣсомъ црномъ покривена, казала је, да је одъ свое игуманіе послана, дага у той болести двори. Краљу се то допади, и допусти. Но какво је удивљење за њега било, кадъ је изъ постелѣ у побољшању здравља познао, да је његова супруга одјело калуђерице обукла, и њега преварила, да га само послуживати и неговати може.

(Мужествено воздржаніе) У ческомъ селу Кхележињю је јдана земљаџлацъ, кон је пиво радо пio, и бурмутъ ширкао. На покладе напуни свой бокалъ и бурмутицу, и проведе у песми и игри тај данъ. Првый данъ поста закопа бокалъ и бурмутицу у башту, и кадъ је на воскресеніе изъ цркве кући вратио се, извади изъ земље и затимъ пio је као свадга умѣreno. Ово је 64 пута чинио, чимъ је свомъ сожителњија лепъ примѣръ оставио.

Д. М.
ПУТЬ ПО СВѢТУ.

Конимбра. (у Порт.) Овы је дану одъ таваницара на краљицу одправљена писмена молба, у којој веле, да они у таваници већ неколико година чаме, безъ даније ко ѡће да суди, а то зато: јеръ нема никаквогъ судије, кон бы судъ држа!!

Кадъ се Н. Бердјеръ музикантъ при кр. капели у Паризу († 1734) у Риму задржавао, свашта бы на свету дао, само да се са славнимъ Калдаромъ упозна, да бы одъ њега што научио. Али се њему ни је могло доћи. Бердјеръ се дакле морао одважити да послужитељ кодъ њега буде. Едадредъ иашавши на писањемъ асталу свогъ Господина започето састављањемъ (*Composition*), узме перо и доврши га. Одъ то доба поставу найискренїји прателњи.

Мы смо у намѣреніо были съ дашњимъ Листомъ и Ношиво издати; но будући да то збогъ светаца ни је могућно было; зато ћемо у слѣдуюћемъ Листу почитаємой публики то надокнадити.